

Muistio

METSÄNEUVOSTON KOKOUS 1/2019

Aika: 21.3.2019 klo 13.00–15.30

Paikka: Säätytalo (Snellmaninkatu 9-11), Sali 23

Osallistujat:

Jari Leppä, MMM, pj. (klo 13.50–)
Juha S. Niemelä, MMM, 2. vpj. (pj. 13–13.50)

Anu Avaskari, Saamelaiskäräjät
Stefan Borgman, METO - Metsäalan
Asiantuntijat ry
Johanna Buchert, Luonnonvarakeskus
Ari Eini, Suomen metsäkeskus (klo 14–)
Anna Haavikko, Suomen Partiolaiset -
Finlands Scouter ry (klo 13–14)
Helena Herttuainen, Luonnon-, ympäristö- ja
metsätieteilijöiden liitto Loimu ry
Jukka Iharus, TEM (klo 13–14.30)
Jyri Inha, VM
Maria Isolanti, Suomen 4H-liitto
Lea Jylhä, MTK r.y.

Karoliina Niemi, Metsäteollisuus ry
Ari Niiranen, YM
Jarkko Nurmi, Suomen riistakeskus
Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto ry
Kari Perttilä, Sahateollisuus ry
Ilari Pirttilä, Metsämiesten Säätiö
Anders Portin, Suomen Metsäyhdistys ry
Tapio Pouta, Metsähallitus
Eeva Primmer, Suomen ympäristökeskus
Liisa Rohweder, WWF Suomi
Reima Sutinen, TEM
Pekka Äänismaa, Lusto

Satu Rantala, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Teppo Säkinen, MMM
Päivi Kari, MMM
Tatu Torniainen, MMM
Teemu Seppä, MMM
Matleena Kniivilä, Luke

1. Kokouksen avaus

Juha S. Niemelä avasi kokouksen klo 13.02. Niemelä johti puhetta siihen asti, kunnes ministeri Leppä saapui (kohdan 4 aikana, klo 13.50) kokoukseen. Asialistan käsittelyjärjestystä muutettiin siten, että Lepän ajankohtaiskatsaus muutettiin pidettäväksi siinä vaiheessa, kun hän saapuu paikalle. Asialista hyväksyttiin tällä muutoksella kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja (liite 1)

Edellisen kokouksen muistio (liite 1) hyväksyttiin.

3. KMS 2025 seurantarapotti 2018 ja päivitetyn KMS 2025:n hankkeiden toimeenpanon prioriteetit, prosessit ja viestintä vuonna 2019 (liitteet 2 ja 3), Marja Kokkonen, MMM

Marja Kokkonen puolesta asian esitteli Satu Rantala. Metsäneuvoston työvaliokunta esittää metsäneuvostolle vuoden 2019 painopistealueiksi seuraavia:

- Resurssitehokas ja kestävä metsänhoito
- Talousmetsien luonnonhoito ja metsäluonnon monimuotoisuus
- Ilmastokestävä metsätalous
- Metsätieto ja alustatalous
- Osaaminen ja koulutus
- Tiivis yhteistyö hallinnonalojen kesken
- Panostusta metsä- ja yksityisteihin.

Esityksen jälkeen keskusteltiin vuoden 2019 painopistealueista, mittareista sekä viestinnästä. Keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

Työvaliokunnan esityksessä ehdotettiin panostusta metsä- ja yksityisteihin. Muistutettiin, että huomiota pitäisi kiinnittää laajemmin koko valtakunnan alempaan tieverkkoon ja siltoihin. Ehdotettiin koko alemmaa tieverkkoa painopisteeksi. Tiestön korjausvelka vaikeuttaa teollisuuden puuhuoltoa.

Muistutettiin useammassa puheenvuorossa luonnonhoidon tärkeydestä: Meillä on tieto ja ymmärrys siitä, mistä on erityistä puutetta. Kaivataan terästympää otetta monimuotoisuuteen ja riistametsänhoitoon alan sisältä. Myös sertifioinnin mahdollisuuksiin luonnonhoidossa kiinnitettiin huomiota. Kokonaiskäsitelmän muodostamisen vuoksi muistutettiin myös, että paitsi talousmetsissä, myös suojelualueilla voidaan tehdä paljon monimuotoisuuden ja luonnonhoidon eteen, mikäli vain on rahoitusta. Muistutettiin vesiensuojelun tärkeydestä ja sen sisällyttämisestä luonnonhoidon painopistealueeseen.

Todettiin, että Ylä-Lapissa on syntymässä FSC-kontrolloidun puun hankintaan liittyvä kiista, joka osaltaan vaikuttaa paikallisiin puukauppoihin saamelaiden kotiseutualueella. Sosiaalisesti tilanne on alueella kestävä. Metsähallitus on jättänyt jo aiemmin hakkuiden ulkopuolelle paljon alueita. Huomautettiin, että alueelle, jolla on valtakunnallisesti jo eniten suojelualueita, ei kannata niiden perustamiseen panostaa. Markkinahäiriöt tulisi hoitaa muilla tavoin. Puheenjohtaja toteaa, ettei ministeriöllä ole roolia, sillä sertifiointijärjestelmissä kyse on markkinavetoisista järjestelmistä. Saamelaiden kotiseutualueelta puuta hankkivat yritykset laativat parhaillaan FSC:n edellyttämiä kontrollitoimenpiteitä metsätalouden riskien minimoimiseksi, jotta puukauppa alueella voisi jatkua myös toukokuuhun saakka kestävästi siirtymäajan jälkeen. Metsäteollisuus ry, saamelaiskäräjät ja yksityismetsänomistajat järjestävät FSC-tilanteeseen liittyvän keskustelutilaisuuden sekä seminaarin huhtikuussa.

Muistutettiin, että metsätietokokonaisuustyötä pitää jatkaa. Muistutettiin myös, että metsätilojen omistusrakenne vaikuttaa raaka-aineen saantiin.

Suomen Partiolaiset kiinnitti huomiota mittariin ”Metsällisiin tapahtumiin osallistuneet lapset ja nuoret” ja kysyi tämän mittarin laskutapaa ja sitä, onko siinä huomioitua maamme 65 000 partiolaista sekä esimerkiksi Kliffa-suurlleirille osallistuneita 5 500 lasta ja nuorta, joille leirillä oli runsaasti monenlaista metsäohjelmaa. Vastattiin, että tilastointia on kehitetty ja päällekkäisyyksiä on vähennetty, joten luvut osin ovat myös siksi pienentyneet. Luvattiin kuitenkin selvittää laskentatapa ja partiolaisten osallistumisen laskenta jatkossa.

Kansallisen metsästrategian viestintäsuunnitelmasta ja sen eri rajauksista keskusteltiin. Tuotiin esille, että tässä esitetyn KMS:n viestinnän lisäksi on paljon koko metsäalan viestintää. Muistutettiin lasten ja nuorten, eli tulevaisuuden kuluttajien, päättäjien, metsäomistajien ja alan ammattilaisten, merkityksestä viestinnän kohderyhmänä. Nuorisoviestintä ja metsäsuhdeviestintä ovat vahvasti mukana alan yhteisessä viestinnässä.

Saatiin viestiä maakunnista, joissa jatkuvasti nousee esille ja keskusteluun kova työvoimapula. Huomautettiin, että enää ei riitä pelkkä tutustuminen metsään, pitää päästä myös kokeilemaan työtä. Kannustettiin metsälää takaamaan nuorille ensimmäisiä kesätyöpaikkoja alalta.

Kannustettiin kehittämään avointa alustataloutta myös viestinnän suuntaan, sillä metsät ovat nyt merkittävän kiinnostuksen kohteena.

Todettiin vielä, että viestintää mietitään alalla laajasti yhdessä, mutta kaivataan koordinoitua.

Metsäneuvoston työvaliokunnan puolesta MTK:n Lea Jylhä kiitti, ettei ehdotettuja painopisteitä tyrmätty. Hän korosti, että kolme ensimmäistä painopistettä muodostaa kiinteän kokonaisuuden, jota on vietävä tasapainoisesti eteenpäin. Hän muistutti vielä, että tässä esitetty viestintäsuunnitelma koski vain KMS-viestintää, joka on vain pieni osa alan ja myös KMS-viestintähankkeen kaikesta viestinnästä.

Muistutettiin vielä, että viestinnällisesti ja vaikuttamisen kannalta vuosi 2019 on mahdollisuuksien vuosi, joka kannattaa käyttää hyväksi, sillä nyt pidetään sekä eduskuntavaalit että saamalaiskäräjävaalit.

Esityksen ja keskustelun jälkeen hyväksyttiin KMS-toimeenpanon prioriteetit sekä viestintäsuunnitelma vuodelle 2019.

4. Ajankohtaiset ilmastonmuutosasiat (liite 4), Jaana Kaipainen ja Tatu Torniainen, MMM

Tatu Torniainen esitteli ajankohtaiset ilmastoasiat ja aiheesta keskusteltiin.

Johanna Buchert Luonnonvarakeskuksesta muistutti, että karjanlanta on raaka-aine, josta saadaan ravinteita, joten lannan käsittelyn ja hyödyntämisen kaikki teknologiat tulee hyödyntää ja niitä kehittää. On myös peltoja, jotka eivät ansaitse tulla viljellyiksi. Onko näillä alueilla agroforest-mahdollisuuksia, kysyi hän.

Metsäkadon aiheuttama päästö (30 milj. tonnia CO₂-eq.), jonka taso on tämä jatkossakin oletuksella, että nykymeno maankäytön muutoksissa säilyy, on laskelmassa niin dominoiva, että siihen täytyy kiinnittää huomiota. Kysyttiin, eikö maaseudun autioitumisen vuoksi synny jälleen uutta metsäpinta-alaa, ja vaadittiin, että urbanisoitumisen vaikutukset pitäisi nostaa yleiseen tietoisuuteen ja vaikutukset hiilinieluun läpinäkyviksi. Muistutettiin myös, että keskusteluissa pitää kiinnittää paremmin huomiota käsitteisiin ja siihen, puhutaanko todellisista maankäyttömuodon muutoksista vai esimerkiksi metsän puuttomista vaiheista, joissa hakattu alue luokitellaan yhä metsämaaksi.

Kysyjälle vastattiin, ettei osata nyt sanoa, millainen merkitys hiilivarantoihin on kiertoajan lyhentymisellä. Ari Eini SMK ehdotti, että tätä voitaisiin hahmottaa katsomalla, paljonko tehdään päätehakkuita, joissa kehitysluokka ei ole 4. Tapio Pouta huomautti, että Metsähallituksen metsissä on jo pitkään pyritty uudistamaan vajaan tuottoisia metsiä, jotta potentiaali, myös hiilensidontaan, saataisiin täyteen käyttöön.

Todettiin, että maaperä on laskelmissa mukana sekä päästöissä että nieluissa. Maaperäpäästöjen ja nielujen tieto on meillä maailman parhaiten laskettuja, mutta silti epävarmuudet ovat alustajan mukaan suuria. Mahdollisesti muuttuvia tuhoriskejä ei ole skenaarioissa huomioitu.

Kommentoitiin, että skenaariot (MALULU 2050) metsien nettonielun kehittymisestä eri hakkuutasoilla osoittavat, että jos hakkuutaso olisi tasoa 80 milj. m³ ja puuntuotannollisesti korkein kestävä määrä 96 milj. m³, tehdään jo tälläkin tasolla ilmastotekoja.

Alustaja totesi kysyjälle, että näissä laskelmissa on vaikea saada näkyviin sitä substituutiota, mikä syntyy, kun fossiilisia tuotteita korvataan puuperäisillä.

Kiitettiin alustuksesta sekä kiinnostavasta ja tärkeästä skenaariotyöstä. Merkittiin esitys ja keskustelu tiedoksi.

5. Ministeri Leppä ajankohtaiskatsaus

Ministeri Leppä piti ajankohtaiskatsauksen ja toivotti hyvää kansainvälistä metsien päivää. Ministeri kertoi juuri tulleen vierailulta Rekolan koululta, jossa oppilaat olivat aikoneet kylvää puiden siemeniä, mutta siementen kysyntä oli ollut niin kovaa, että toimitusongelmien vuoksi juuri nyt ei päästyäkään kylvämään. Ministeri piti hienona, että kouluja ja lapsia ja nuoria puut ja metsät kiinnostavat.

Leppä kertasi ajankohtaisen poliittisen tilanteen. Toimitusministeristön työ jatkuu painollaan ja MMM:ssä ne asiat, jotka ovat jo menossa, etenevät ja valmistuvat. Uusia poliittisia aloitteita ja korkeimpia virkanimityksiä ei voida nyt tehdä. Tilanne ei vaaranna valmistautumista EU-puheenjohtajuuskauteen, mandaatti on eduskunnalla, joten kaikki etenee.

Ministeri kiitti KMS:n valmistumisesta ja asiakirjasta. Monimuotoisuuden asia ei ole koskaan ollut noin vahvana KMS:ssä kuin nyt on, mikä on hyvä. KMS on hieno yhteinen päämäärä ja yhteensovittamisen väline. Myös muilla politiikan aloilla tehdään metsiä koskevia päätöksiä. Työllämme on monia ulottuvuuksia, hän totesi. KMS uuden hanketoiminnan suunnittelu on käynnissä. Tähän työhön hän toivoi mukaan kaikkia yhteistyöhaluisia ja -kykyisiä tahoja.

Ministeri kertoi, että aamupäivällä keskusteltiin pyöreässä pöydässä monimuotoisuusasioista. Lajien uhanalaisuutta käsittelevä ns. Punainen kirja on juuri ilmestynyt. Monimuotoisuuden eteen tehtävää työtä pitää yhä vahvistaa.

Metsäkeskustelu vaalikentillä käy kuumana. Kokonaisuutena maa- ja metsätalouden alasta tuskin milloinkaan on puhuttu näin paljon kuin nyt, mikä on hyvä asia, vaikka maataloudessa ikävä kyllä aiheena on ollut paljolti kannattamattomuus ja huonot satovuodet.

Kuultu ajankohtaiskatsaus merkittiin tiedoksi.

6. Metsälain ja metsätuholain arviointi (liite 5), Matleena Kniivilä, Luke

Matleena Kniivilä esitteli tulevan arvioinnin. Esityksen jälkeen käytiin keskustelua aiheesta.

Kysyttiin, kuinka on ajateltu erottaa lain vaikutukset muista vaikutuksista, jotka ovat aiheutuneet muutoksista markkinoilla, toimintaympäristössä ym., mihin Kniivilä totesi, että jotkin asiat pystytään erottamaan, mutta ei kaikkia.

Todettiin, että arviossa arviointi kohdistuu metsiin ja niiden tilaan, ja kysyttiin, pystytäänkö tai halutaanko arvioida muutoksia ihmisten päätöksissä. Kniivilä myönsi, että lähinnä tosiaan keskitytään metsien tilaan, mutta, että juuri käynnissä olevasta metsänomistajatutkimuksesta saadaan jotain tietoa päätöksenteosta ja -tekijöistä.

Kehotettiin harkitsemaan, pitäisikö metsälaisissa olla myös hiilinieluasiala huomioituna. Tähän tutkimussuunnitelma ei ota vielä kantaa.

Todettiin, että lainmuutoksista on niin vähän aikaa, että monet asiat eivät vielä näy puustossa. Todettiin, että tässä tutkittava säästöpuuston kohtalo on erittäin kiinnostava. Ilmastoasiat ovat muutos toimintaympäristössä. Arvioitiin, että jatkuva kasvatusta tulee vaikuttamaan metsätuhoihin ja pohdittiin, saadaanko tutkimuksessa tästä jo tietoa, samoin, näkyykö esim. hakkuutähteiden poisto, jossa metsäbiomassaa ei poistu paljoa, mutta vaikutukset ovat merkittävät.

Alustaja tiedusteli Suomen metsäkeskuksen aineistoja tämän tutkimuksen käyttöön, ja Ari Eini totesi, että SMK:n tiedot ovat toki tähän käytettävissä.

Ohjausryhmälle ja toteuttajille pyydettiin evästystä työhön. Todettiin, että ohjausryhmän tehtävänä on tuoda työhön toimintaympäristön tuntemusta, ei edunvalvontaa.

Ministeri toivotti työhön menestystä ja kiitti esittäjää. Merkittiin metsälain ja metsätuholain arviointityö tiedoksi.

7. Kansainvälisen metsäpolitiikan yhteistyöverkoston perustaminen (liite 6), Teemu Seppä, MMM

Teemu Seppä esitteli epämuodollista yhteistyöverkostoa, jota ehdotetaan metsäneuvoston päätöksellä perustettavaksi. Jäseniä olisi hallinnosta, tutkimuslaitoksista ja sidosryhmistä. Jäsentahoihin otetaan mukaan pieni edistämisenäkökulma. Jäsenlistaa voidaan tarvittaessa täydentää. Tehtävänä on jakaa tietoa, auttaa kansallisessa kannanmuodostuksessa, koordinoida vaikuttamistyötä, seurata ja raportoida KMS:n tavoitteiden edistymistä. Esityksen jälkeen asiasta keskusteltiin.

Kiitettiin tätä hyvänä tapana tehdä läpinäkyväksi, kuinka kansainvälistä vaikuttamistyötä tehdään. On tärkeää, että otetaan myös kestävyuden edistäminen tämän ryhmän agendalle. Ei vain liiketoimintamahdollisuuksien edistämistä. Seppä kiitti huomiosta ja vastasi, että KMS:ssä on kv- ja EU-metsäasioissa kaikki toiminta jaettu kolmeen osioon, joita jokaista pitää edistää: 1) kansainvälinen metsäpolitiikka ja kehityspolitiikka, 2) EU:n metsäasiat, 3) liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen.

Ehdotettiin, että jäsenenä verkostossa voisi olla myös valtakunnallinen metsäopiskelijoiden liitto tai, jos näillä opiskelijatahoilla on resurssiniukkuutta, niin järjestöt voisivat tässä työssä mahdollisesti toimia yhdellä yhteisjäsenellä.

Pidettiin verkostoa erinomaisena tapana tuoda monenlainen kv-osaaminen yhteiseen käyttöön ja vahvistaa sitä. Useissa puheenvuoroissa kannatettiin ehdotusta perustaa yhteistyöverkosto.

Puheenjohtaja totesi keskustelun päätteeksi, että tällaista toimintaa tarvitaan ehdottomasti. Pyysi Seppää ottamaan käyty keskustelu huomioon ja toivotti verkostolle menestystä.

Päätettiin perustaa kansainvälisen metsäpolitiikan yhteistyöverkosto.

8. Muut asiat

Anu Avaskari, saamelaiskäräjien pitkäaikainen edustaja metsäneuvostossa lausui hartaana toiveena, että metsäneuvosto kokoontuisi kerran pohjoisessa ja toivotti tervetulleeksi Inariin. Ministeri lupasi laittaa seuraavan hallituksen harkintaan tämän toiveen.

9. Seuraavat kokoukset

Seuraava kokous pidetään 13.6.2019 klo 10-12 (Säätytalo, Sali 23).

10. Kokouksen päättäminen

Ministeri Leppä kiitti metsäneuvostoa ja sanoi sen olevan laaja-alainen ja hyvin asiantunteva foorumi ja yksi kaikkein keskusteluvimmista. Puheenjohtaja Leppä päätti kokouksen klo 15.00.